

CARING TECHNOLOGY?

Mobile applications as innovations against gendered violence

HANNA BÄCKSTRÖM OLOFSSON AND JOHANNA LAURI

Keywords

Mobile apps, gender-based violence, social innovation, sociotechnical imaginary, digital technology, popular feminism

Summary

Mobile applications against gender-based violence are a global and growing phenomenon, with hundreds of apps available in the international market. In this article, we analyze how apps and digital technologies are discursively construed as measures against (gender-based) intimate partner violence in marketing and media coverage of three Swedish businesses and their digital tools aiming to combat and prevent violence. Focusing on sociotechnical imaginaries about the potential of technology, we analyze how the intersection between digital technology, innovation culture, and feminism affects the understanding of violence as a social problem and what type of solutions that become desirable. We do so by first scrutinizing how the selected apps' technical functions are represented. These representations emphasize, first, a need for more, objective, and data-driven information about the nature and extent of violence, among both help-seekers and supporting institutions, and, second, the apps' potential as tools for help-seeking and self-care, partly akin to mental health apps. While we share the conviction that digital communication can be a useful tool for help-seeking, we argue that the representations of these technical functions as *solving* the problem with gendered violence (a claim accentuated by the competition driven innovation context), produce a simplified and post-ideological understanding of the persistence of violence, as rooted in a lack of individual and professional insights and risk-assessments. Simultaneously, the risks of bias and increased surveillance associated with user data analyses, often perpetuating structural inequalities, are left unmentioned, something we conclusively argue is highly important for future studies and uses of technology against gendered violence.

Corresponding author email: hanna.backstrom@umu.se

Copyright: © 2024 The author(s). This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: *Tidskrift för genusvetenskap* 44 (3): 6–29

<http://dx.doi.org/10.55870/tgv.v44i3.14800>

Hur påverkar och samspelar föreställningar om digital teknik, innovationer och feminism förståelsen av könsbaserat våld som ett socialt problem? I denna artikel undersöks hur tre kommersiella mobilapplikationer marknadsförs och konstrueras som verktyg mot våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor.

OMTÄNKTSAM TEKNIK?

Appar som innovation mot könsbaserat våld

HANNA BÄCKSTRÖM OLOFSSON OCH JOHANNA LAURI

Mobilapplikationer (härefter använder vi också begreppet appar) mot könsbaserat våld är ett globalt och växande fenomen. Idag finns hundratals appar på den internationella marknaden, exempelvis appar där den drabbade kan söka personligt stöd, appar utvecklade för bevisdokumentation, appar inriktade på utbildning och appar för nödsituationer (Eisenhut med flera 2020). Liksom andra tekniska ”lösningar” på könsbaserat våld – som överfallslarm och special-designade underkläder – har vändningen till mobilapplikationer kritiserats för att förenkla problemet och förlägga ansvaret hos den utsatta (White och McMillan 2020). I denna text närmar vi oss den samtida svenska diskursen kring mobilapplikationer mot könsbaserat våld och teknikens möjligheter för att förebygga våld och hantera dess efterverkningar. Vi gör detta genom att kritiskt granska representationen av tre svenska kommersiella mobilapplikationer, främst inriktade på information, dokumentation av våld och digitalt stöd. Materialet inkluderar företagens beskrivningar av sina produkter både på webbsidor och i media, liksom hur de beskrivs av prisutdelare i samband med innovationstävlingar, av finansärer och i nyhetsmedia. Två av apparna är under utveckling och den tredje är enbart tillgänglig för företagskunder. Analysen utgör därför ingen utvärdering av hur de fungerar i praktiken. Syftet med denna artikel är istället att undersöka hur apparna och deras tänkta funktioner beskrivs och konstrueras som ett verksamt medel mot mäns våld mot kvinnor. Hur definieras problemet, vilka lösningar blir möjliga och vilka föreställningar om teknik som lösning på komplexa samhällsproblem uttrycks i representationerna av apparna? Hur samverkar och omförhandlas olika

(feministiska) förståelser av könsbaserat våld i mötet med tekniska funktioner och diskurser?

Digital teknik och könsbaserat våld

Könsbaserat våld fortsätter vara ett enormt problem, trots årtionden av feministiskt arbete, lagändringar och internationella konventioner (Burman och Öhman 2014). Feministiska forskare och aktivister har kontinuerligt kritiserat föreställningar om mäns våld mot kvinnor som individualiserar problemet och som lägger ett stort ansvar på kvinnan att förebygga misshandel och överfall genom att förändra sitt eget beteende (Nichols 2013). Utifrån en feministisk förståelse måste mäns våld mot kvinnor angripas inte som enskilda händelser, utan som uttryck för könade maktstrukturer, där våld och hot om våld utgör sätt att upprätthålla och förstärka mäns överordning också på en samhällelig nivå och i samspel med andra maktförhållanden (se exempelvis Kelly 2011). Könsbaserat våld kan då inte bara bemötas genom rådgivning till ett enskilt par eller våldsutsatt, utan stödet måste problematisera och motverka både våldsförövarens maktutövning och de samhällsstrukturer som underbygger våldet samt stärka den våldsutsattas egenmakt (se exempelvis Dobash och Dobash 1992). Även om könsbaserat våld – förstått som våld riktat mot en person på grund av dess kön – också kan inkludera våld mot personer med andra könsidentiteter, så använder vi här uttrycket synonymt med 'mäns våld mot kvinnor'. Detta dels för att kvinnor och flickor är mest utsatta för denna typ av våld, dels för att tydligare kunna kontrastera en feministisk analys som synliggör män som utövare av våldet, mot en könsneutral utgångspunkt.

Förövares användning av digital teknik, som övervakning genom mobiltelefoner, har uppmärksammats de senaste åren som en allt vanligare form av kontroll (Boëthius med flera 2022). Samtidigt har den digitala tekniken beskrivits som ett kraftfullt verktyg för motstånd, genom att förenkla kollektiv mobilisering och möjliggöra nya typer av stöd och skydd (Barter och Koulu 2022; Boëthius med flera 2022). Inom den svenska jourrörelsen används exempelvis digital kommunikation, som anonyma chatverktyg, i allt större utsträckning, och erfarenheterna är goda (Bäckström Olofsson och Goicolea 2024).

En växande marknad för teknik mot våld

Tekniska svar på könat våld har historiskt sett främst utvecklats för skydd eller försvar i akuta situationer (Shelby 2020). Detta syfte dominerar även bland mobilapplikationer mot våld (Eisenhut med flera 2020), även om teknikutvecklingen möjliggjort fler typer av produkter, inriktade på exempelvis information, stöd och sociala nätverk. På 1970-talet började feministiskt infor-

merade tekniska ”skydd” mot (sexuellt) våld saluföras i mindre skala i USA och Europa (Shelby 2020), samtidigt som en bredare feministisk självförsvarskultur utvecklades (Beaton 2015), båda med syftet att stärka kvinnans förmåga att skydda sig själv från övergrepp. Med utvecklingen av smart teknik och digital kommunikation har de tekniska möjligheterna expanderat snabbt, samtidigt som en bredare marknad för populärfeministiska (Banet-Weiser 2018) produkter uppstått, som smycken med larmfunktioner och nagellack som kan avslöja om någon spetsat en drink (Shelby 2020). Idag pågår också produktutveckling för att nyttja artificiell intelligens (AI) för att förhindra våld i hemmet och olika säkerhetssystem, som övervakningskameror och överfallslarm, har likaså blivit en del av det institutionella stödet till kvinnor som utsatts för våld av en partner (Gendera med flera 2021). Tekniska säkerhetslösningar betonas inte minst när stödet tillhandahålls av vinstdrivande aktörer, som privata skyddade boenden (Lauri med flera 2023). Intresset för säkerhetsteknik bör också ses i relation till den generella ökningen av digital övervakning och användning av säkerhetsteknik i samhället, som till stora delar leds och implementeras av privata aktörer (van Holstein 2018).

Medan viss forskning visar att tillgång till överfallslarm och säkerhetskameror i och utanför hemmet, när det är en del av samhällets stödinsatser, kan öka utsatta kvinnors känsla av trygghet (Gendera med flera 2021), så har denna typ av åtgärder också problematiserats för att förlägga ansvaret på kvinnan att skydda sig själv (Harkin 2019). Liknande kritik har framförts både mot populärfeministiska skyddsprodukter (Shelby 2020, 2023) och mot våldsförebyggande mobilapplikationer (White och McMillan 2020). Utvärderande studier har också visat att säkerhetslarm och övervakning i vissa fall kan bidra till ökad oro efter en separation (Gendera med flera 2021). Modern teknik mot sexuellt våld har även problematiserats för att reproducera myter om våldtäkt som osynliggör att förövaren oftast är någon som offret känner och att våldet vanligen sker i hemmet (Bivens och Hasinoff 2018). Sådana myter riskerar att förstärkas ytterligare av AI-baserade analyser, som sällan tar hänsyn till komplexa maktförhållanden utan tenderar att reproducera könade, rasistiska och heteronormativa föreställningar (Cave och Dihal 2020).

Tekniska svar på könsbaserat våld som bygger på ökad övervakning kan vidare, från ett intersektionellt feministiskt perspektiv, problematiseras för att bygga på en polisär logik som i ett strukturellt rasistiskt samhälle får ojämlika effekter (Mason och Magnet 2012; van Holstein 2018; Shelby med flera 2021). Digital teknik mot könat våld förutsätter ofta en vit, heterosexuell kvinnlig användare, och utgår från hennes antagna behov (Henne med flera 2021; Shelby med flera 2021). I många fall är affärsidén bakom kommersiella produkter att

samla in information från användarna – exempelvis om våldsincidenter och platser – för att kunna sälja denna vidare till andra aktörer (Sadowski 2019). Kritiker menar att det finns en betydande risk att detta kan öka kontrollen av redan utsatta (rasifierade) grupper och stigmatiseringen av vissa områden (van Holstein 2018). Överlag är användardata och hur detta används en central, men ibland förbisedd, dimension av kommersiell digital teknik, som blir särskilt relevant att uppmärksamma i relation till digitala sociala innovationer och deras problemformuleringar (Shelby med flera 2021).

Mobilapplikationer som förebygger, stöttar och fördelar ansvar

I en systematisk internationell översikt av 171 mobilapplikationer mot könsbaserat våld beskriver Katharina Eisenhut med kollegor (2020) de vanligaste inriktningarna. Appar tänkta att användas i nödsituationer utgjorde närmare hälften av dessa. Genom dessa kan användaren till exempel skicka sin platsdata till utvalda kontakter vid behov. Näst vanligast var utbildningsappar, följt av appar för att dokumentera bevis och rapportera våldsincidenter, appar där man kan få stöd, exempelvis via personlig chatt eller AI-baserade chat-botar, och appar som kan hjälpa användaren att undvika riskfyllda situationer, exempelvis skjutsgrupper.

Appar som kan sända en nödsignal till ett utvalt kontaktnät kan beskrivas som en form av säkerhetsteknik som problematiseras ovan. Exemplet demonstrerar samtidigt mobilapplikationernas mångtydighet. Som White och McMillan (2020) påpekat kan appar med GPS-funktioner utnyttjas av en kontrollerande partner. I en analys av den amerikanska innovationstävlingen *Apps Against Abuse*, visar Brian Beaton (2015) likaså att många tävlingsbidrag bjöd in användarens nätverk till en form av övervakning och utvärdering av hennes rörelser och vanor, även om syftet var att skydda. Samtidigt kan teknik som vänder sig till ett socialt nätverk för stöd också, menar Renée Shelby (2023), uttrycka en kritik mot ett kvinnofientligt och rasistiskt rättssystem, som i praktiken lämnar många utan skydd. I stället sätter dessa appar betydelsen av gemensamt ansvar, relationer och självförsvar i centrum. Våldsutsatta kvinnor har vittnat om betydelsen av att ha tillgång till en mobiltelefon för att kunna kontakta sina nätverk, söka information, samla bevis och kunna ha viss koll på sina förövare (Boëthius med flera 2022). Bäckström Olofssons tidigare forskning (Bäckström Olofsson och Goicolea 2024) visar också att om digital teknik används som verktyg, snarare än ersättning, för ett personligt stöd grundat i feministiska principer om tillit och partstagande, så kan anonyma chattrum och appar fungera som trygga miljöer där kvinnor och tjejer som utsatts för våld blir trodda och avlastade från

skuld. Det förutsätter dock att tekniken utvecklas och används med komplexa maktförhållanden i åtanke (Shelby 2023: 555).

Mellan stöd, skydd och kontroll – utmaningar i arbete mot våld

Även i traditionellt (feministiskt) våldspreventivt arbete och stöd till våldsutsatta finns en risk att trygghetsskapande handlingar får oavsiktliga negativa konsekvenser, på grund av omsorgens släktskap med kontroll (se exempelvis McDermott och Garafalo 2004). På samma sätt finns en glidning mellan trygghet och säkerhet, som gör att trygghetsskapande kan bli likställt med ”säkerhetsåtgärder” (Lauri med flera 2023). Närheten mellan omsorg och maktutövning är inte minst aktuell när stödet involverar viktigmiseringsprocesser som skapar olika implicita brottsofferideal, samtidigt som positionen ”offer” inte är självklart eftersträvaransvärd (Ryding 2005). För att undvika att stöd och hjälp blir en form av paternalism, har feministiska organisationer betonat vikten av tillit och att stärka den våldsutsatta kvinnans egenmakt och självkänsla (Helmersson 2017).

Det finns samtidigt ett omdiskuterat förhållande mellan feministiska praktiker för att stärka kvinnors självförtroende och terapeutiska logiker (Becker 2005; Rutherford 2018) som, i relation till våld, också kan utgöra en form av kontroll och producera ett idealt feminint subjekt som förväntas ta ansvar för sin situation (Gengler 2012). Kritikerna menar att också populärfeministiska kulturella produkter i bredare mening – som självhjälpslitteratur och mobilappar för ökat välmående – tenderar att göra feminism till en fråga om individuell utveckling, på bekostnad av kollektiv mobilisering och strukturella problemanalyser (Becker 2005; Banet-Weiser 2018).

Mobilapplikationer mot våld, som kan innehålla allt från larmfunktioner till AI-genererat stöd och övningar mot oro och nedstämdhet, befinner sig i en viktig skärningspunkt mellan en växande marknad för populärfeministiska produkter och säkerhetsteknologi och en ”app-kultur” för hälsa och välbefinnande (Lupton 2014). Vi ser därför dessa spänningar – mellan stöd och kontroll, stärkt självkänsla och ansvariggörande, trygghet och säkerhet – som särskilt angelägna att studera i relation till den digitala tekniken och förhoppningar knutna till den.

Teknikoptimism och sociala innovationer som post-politik?

I vårt undersökta material spelar innovationstävlingar inom tech-branschen en central roll, för finansiering såväl som för marknadsföring av apparna. Vinnova (Sveriges innovationsmyndighet) beskriver syftet med innovationstävlingar så här: ”[De] belönar den som först eller effektivast kan lösa en definierad utmaning. De fungerar som incitament för att lösa en specifik utmaning, i stället för

att belöna tidigare prestationer. Innovationstävlingar är en beprövad metod för att stödja och påskynda förändringar i världen inom områden där det behövs mer innovation och initiativ” (Vinnova 2024).

Vändningen till tävlingar och marknadsbaserade lösningar kan dock medföra att fokus skiftar från strukturella analyser och politiska konfliktytor, till förmån för konsensusinriktade lösningar och individbaserade perspektiv (Lauri 2021). Innovationer uppfattas vanligtvis som något helt igenom positivt (Sveiby med flera 2012) och den dominerande förståelsen är att innovationer är något nytt, bättre och konkurrenskraftigt (Scott-Smith 2016). På ett liknande sätt kännetecknas samtiden av en stark tilltro till den moderna teknikens problemlösningsförmåga, med Evgeny Morozovs (2013) begrepp en sorts teknik-solutionism (*techno-solutionism*). Med termen avses tron på teknik som den ultimata lösningen på komplicerade sociala, politiska och ekonomiska utmaningar, utan vidare hänsyn till underliggande strukturella problem och den bredare samhällseliga kontexten. Shelby, Harb och Henne (2021) menar att den samtida marknaden för tekniska innovationer mot (sexuellt) våld till stora delar genomsyras av en *”#MeToo techno-solutionism”*, som utifrån förenklande problembeskrivningar och lösningar är problematisk. Som Chantal Mouffe (2022: 17, vår översättning) uttrycker det kan *”solutionismen”* – att vi genom innovationer och ny teknik äntligen ska finna lösningen på gamla problem – utgöra en *”teknologisk version av den post-politiska uppfattningen”* om att vi har kommit förbi ideologiska skillnader och intressekonflikter.

Vår utgångspunkt är att tekniken inte har någon inneboende mening, varken positiv eller negativ. I relation till könsbaserat våld bör dock de dominerande innovations- och teknikdiskurserna och deras effekter på problemformuleringen analyseras noggrant. Som White och McMillan (2020) påpekar i sin analys av teknik mot sexuellt våld så riskerar ett ensidigt fokus på individorienterade tekniska lösningar att skifta ansvaret från förövarna och upprätthålla stereotyper och missuppfattningar om sexuella övergrepp (och annat könat våld), samtidigt som frågan avpolitiserats.

Metod och material

Analysen inkluderar webbplatser och medierepresentationer av tre svenska företag som utvecklar mobilapplikationer och andra digitala verktyg mot könsbaserat våld: BrightAct, Sisterhood och Change Collective. BrightActs affärsidé bygger på att samla kontaktuppgifter och information om stöd till våldsutsatta, samtidigt som de vill synliggöra stödsökandes behov av samhällets stödfunktioner. De har idag en webbsida där de presenterar sitt företag och håller på att utveckla en mobilapp för stödsökande, BrightAct Support, där våldsutsatta

bland annat ska kunna chatta för stöd och rådgivning och dokumentera våld. De utvecklar också en webbplats där myndigheter och civilsamhällesorganisationer ska kunna synliggöra sitt arbete och få ökade insikter om stödsökandes behov, BrightAct Insight. Sisterhood är en annan mobilapplikation under utveckling, som ska hjälpa kvinnor att dokumentera våld som de utsatts för, för att detta ska kunna användas som bevis i rätten. Change Collective säljer vad de kallar för en helhetslösning till arbetsgivare som vill stötta våldsutsatta medarbetare, där mobilapplikationen MILO ingår. Verksamheten beskrivs av bransch-tidningen *HR People* på följande sätt:

Genom föreläsningar och ledarskapsutbildningar, en AI-app – en katalysator – som företagen kan erbjuda sina medarbetare och ett behandlingsprogram för att förändra livssituationen för den våldsutsatta, syftar Change Collective [till] att verka såväl förebyggande som operativt på individnivå hos företag. (Liljero Eriksson 2021)

Dessa tre företags appar utgör de i svensk media mest omtalade kommersiella mobilapplikationerna mot våld, utvecklade i Sverige. Vi har inte inkluderat apparna Sofie och Stella, som utvecklats av Roks tjejjourer respektive föreningen Maana, eftersom dessa, som icke-kommersiella produkter, inte marknadsförs på samma sätt. Vi har också uteslutit appen Not Alone, eftersom företaget inte längre är aktivt (även om appen finns kvar). Analysen omfattar de tre företagens respektive webbplats samt sex webbartiklar där apparna eller företagen omnämns. De senare har identifierats genom företagens egna länkar och genom regelbundna sökningar på företagsnamnen i sökmotorn Google under perioden november 2022 – mars 2024. Från dessa resultat har artiklar och texter som bedömdes tillföra underlaget och analysen något nytt inkluderats i analysen.

Analytiskt ramverk och genomförande

Vi förstår teknik som ett sociokulturellt fenomen, vilket gör att vi betraktar mobilapplikationerna som både formade av kulturella förståelser och normer och som del i konstruktionen av dessa. Som diskursiva produkter är appar inte neutrala utan kan användas för att både problematisera och stödja olika intressen och hegemoniska problemformuleringar (se exempelvis Bivens och Hasinoff 2018). De bidrar till att forma sociala och politiska betydelser och praktiker, liksom människors känslor, identiteter och självbild, på både individuell och grupp-nivå (Lupton 2014). Talet om mobilapplikationerna genomsyras på samma sätt av vad Jasanoff och Kim (2009) kallar för sociotekniska föreställningar

(*sociotechnical imaginaries*) om framtiden, det vill säga visioner och berättelser om hur teknik kan bidra till samhällsutveckling och hur förändring bör ske.

För att studera hur mobilapplikationerna och deras funktioner konstrueras som medel mot könsbaserat våld använder vi ett diskursteoretiskt angreppssätt, med avstamp i begreppet artikulation (Laclau och Mouffe 1985:105), vilket hjälper oss att undersöka hur talet om apparna positionerar olika värden, ”tecken”, i förhållande till varandra. Beroende på hur olika begrepp positioneras – artikuleras – i relation till varandra så får de olika betydelser inom en diskurs. På samma sätt kan användandet av begrepp och utgångspunkter associerade med feministiska analyser av våld i en innovationstävling bidra till framställningen och utformningen av tekniken. Vi följer härmed Kate Sims (2021) uppmaning om att analysera feministisk teknik inte bara utifrån frågan om vad teknik gör med ”feminismen” som en föreställd monolit, utan snarare hur olika sociala föreställningar kring både könsbaserat våld och teknik knyts ihop och påverkar design och marknadsföring av apparna. Vi har med andra ord intresserat oss för hur feministiska begrepp och innovations- och teknikdiskurser samverkar i marknadsföringen av apparna och bidrar till att konstituera varandra.

Vi genomförde först en närläsning av materialet på var sitt håll där noggranna anteckningar fördes. I nästa steg jämförde vi våra anteckningar och diskuterade preliminära teman som vi gick vidare med och läste tillsammans med feministisk forskning om våld, teknik och våra teoretiska utgångspunkter i en iterativ process, vilket till slut resulterade i fyra teman. Vi delade upp dessa mellan oss och skrev ett första utkast, för att sedan byta teman med varandra och fortsätta analysarbetet. I ett sista steg diskuterade vi de sammantagna resultaten och slutsatser.

Analys: Problem, lösningar och sociala innovationer

Vi analyserar först hur apparnas olika funktioner beskrivs och hur dessa funktioner och beskrivningar samtidigt konstruerar problemet som de ska svara emot. Representationerna av apparnas funktioner och deras (implicita) problemdefinitioner adresseras i de tre första temana: ”Behovet av mer och datadriven kunskap”, ”Teknologins objektivitet och kunskapssyn” och ”Teknologi som stöd och självhjälpsverktyg”. I det fjärde temat analyseras hur mobilapplikationerna och den digitala tekniken som helhet, som social innovation, beskrivs som lösning på problemet med könsbaserat våld.

Behovet av mer och datadriven kunskap

En viktig funktion som beskrivs av alla företag, är att man vill tillgängliggöra relevant information till personer som utsatts för våld. Appen BrightAct Support

vänder sig till våldsutsatta och vill bland annat öka kunskapen om vilket stöd som finns att få. ”Här samlar vi allt stöd på en plats. Med smart filtrering som hjälper dig att hitta rätt stöd. När du behöver det. Där du behöver det.” skriver BrightAct (2023b) på sin hemsida. Man vänder sig samtidigt till kvinnojourer och offentliga aktörer och erbjuder dem att presentera sin verksamhet för varandra och för stödsökande genom BrightAct. Det övergripande ”[s]yftet är att bryta cykeln av våld med datadrivna insikter” (BrightAct 2023c). En beta-version av BrightAct Support har testats i Helsingborg stad, som beskriver funktionerna så här:

BrightAct är en krypterad app och kan användas för att anmäla övergrepp. Där finns också information om våldscyklar i hemmet och KBT-övningar. Upplägget är användarvänligt för att den som är våldsutsatt enkelt ska kunna hitta rätt hjälp och känna sig trygg. (H22 Helsingborg Sweden 2022)

BrightAct vill alltså också förmedla information om våldet som sådant, som ”våldscyklar i hemmet”, till drabbade. Change Collectives app MILO (Change Collective 2023a) har liknande funktioner och beskrivs som ett verktyg för att öka kunskapen om våld för den som drabbas. Även MILO beskrivs bidra till att ”bryta normaliseringsprocessen” genom ”visualiserade insikter”, och som ”en app för utsatta medarbetare där de når insikt om sin relation och kan agera för att förändra relationen” (Change Collective 2023a).

Om BrightAct Support ska tillgängliggöra stödet, så är verktyget BrightAct Insight tänkt att ”skapa insikter” hos offentlig sektor genom vad man beskriver som en datavisualisering av behoven hos våldsutsatta (Vinnova 2022). Tanken är att man tillsammans med kunder ska ta fram data om invånares stödbehov i olika kommuner, för att synliggöra dessa behov för verksamheter som köper tjänsten BrightAct Insight:

BrightAct tar fram data kring invånares stödbehov som kan hjälpa offentlig sektor att utveckla sina verksamheter. Organisationer kan också ta del av insikter från datan när de ska upphandla olika tjänster. (Olsson Jeffrey 2022)

BrightAct (u.å.) betonar att den enskilda användaren inte kan spåras, eftersom man enbart sparar data på aggregerad nivå. Det framgår inte tydligt hur informationen ska analyseras eller visualiseras till ”insikter”, men baserat på befintliga beskrivningar och andra liknande mobilapplikationer kan man anta att det rör sig om en kvantitativ analys av exempelvis platsdata och våldsincidenter (jämför Vinnova 2022). I en prismotivering till Årets digitala inspiratörer skriver juryn,

angående BrightActs funktioner, att samordningen av ”data från många olika håll” ska kunna ge myndigheter ”bättre möjlighet att planera resurser och förutsäga ökat våld”, vilket man beskriver som ”smart användande av data” (BrightAct 2023d).

Appen Sisterhood bygger på att man kan dokumentera och logga våldshändelser, för att senare kunna använda dokumentationen som bevis i en rättegång (Sisterhood 2023). I användarvillkoren framgår att intentionen även är att kunna analysera och sälja anonymiserad information från användarna till myndigheter och andra icke-vinstdrivande aktörer, exempelvis statistik över hur våldsbrott fördelas geografiskt i en kommun (Sisterhood 2024). På hemsidan beskrivs att informationen kan komma att analyseras på aggregerad nivå för att ”avtäckta mönster i relationsvåld” (Sisterhood, 2024, vår översättning).

Medan tidigare forskning bekräftar att mobiltelefoner och appar kan utgöra viktiga verktyg för våldsutsatta för att söka information och hjälp (Boëthius med flera 2021), så vill vi lyfta fram två aspekter av företagens sätt att tala om kunskap och använda information, som potentiellt problematiska i relation till könat våld. Det handlar dels om vad betoningen på ”insikter” får för effekter på problemformuleringen, dels om vilken kunskapssyn som premieras.

Change Collective och BrightAct betonar båda hur deras produkter ska skapa insikter hos våldsutsatta och stödinstitanser, för att *därigenom* ”bryta cykeln av våld” (BrightAct 2023c). Antagandet att våldsutsatta främst behöver ”mer kunskap” om sin relation, eller om vilket stöd som finns att få, riskerar dock att förenkla de ofta komplexa orsakerna till varför den som är utsatt för våld inte söker hjälp eller lämnar (jämför Enander och Holmberg 2008). Change Collective använder det i det nordiska feministiska sammanhanget väletablerade begreppet normaliseringsprocess, som syftar på den våldsutsattas gradvisa normalisering av partners kontrollrande beteende (Lundgren 2004). Utgångspunkten att en kvinna som lever i en våldsam relation inte lämnar *främst* för att hon har normaliserat situationen är dock omdiskuterad, eftersom den riskerar att osynliggöra andra skäl till att stanna (Enander och Holmberg 2008). När normaliseringsteorin som här sätts samman med den teknologiska diskursen – som att MILO kan bidra till att bryta normaliseringsprocessen genom visualiserade insikter – kan det ses om ett exempel på hur feministiska idéer och sociotekniska föreställningar samverkar och delvis omskapar varandra. Change Collective erbjuder i tillägg till appen MILO även föreläsningar och ett personligt stödprogram, som kan förutsättas inkludera mer komplexa svar på behov och lösningar (Change Collective 2023b). Sammantaget ger dock emphasis på apparnas förmåga att ”skapa insikter” hos våldsutsatta ett övergripande intryck av att mer och bättre *information* är den våldsutsattas främsta behov,

samtidigt som andra, strukturella hinder, exempelvis ekonomi, bostadsbrist eller vårdnadsfrågor osynliggörs.

På liknande sätt kan BrightActs betoning på behovet av en "datavisualisering av stödsökandes behov" sägas förenkla problembilden när det kommer till samhällets stöd. God kunskap om våld och stödsökandes behov, exempelvis hos polis och socialtjänst, är viktigt och brist på fördjupad kunskap har lyfts fram som ett problem inom flera organisationer (se exempelvis Lundberg och Bergmark 2018). BrightAct (och Sisterhood som utvecklar liknande funktioner) betonar dock inte här behovet av kunskap baserad på forskning om våld, utan behovet av den statistik och de kartläggningar som deras produkter ska generera, för att myndigheter bättre ska kunna förutsäga våldshändelser och planera resursfördelning; det vill säga för att förbättra stödarbetets effektivitet och riskbedömningar. Även om detta kan vara relevant, så pekar forskning också på utmaningar kopplade till institutionernas organisation, resurser, uppdrag och mandat, liksom brister i lagstiftningen (Ekström 2017; Kjellberg 2023). Vi ser en risk för att sådana komplexa problem kommer i skymundan när svaret beskrivs som "datadrivna insikter" (BrightAct 2023c), med betoning på planering och riskbedömning. Med det sagt kan BrightActs ambition att "ta fram data kring invånares stödbehov" kanske synliggöra just sådana hinder och maktstrukturer (Olsson Jeffrey 2022). Det är dock helt beroende av vilken information som samlas in och hur den analyseras (Shelby 2023).

Teknologins objektivitet och kunskapssyn

Begrepp som "insikter", "smart filtrering", "avtäcka mönster", "visualisering" och "datadrivet" bär starka konnotationer till en syn på kunskap som likställt med objektiv och enkelt extraherbar information, i linje med vad Shelby (2023: 558) beskriver som kännetecknande för sociotekniska föreställningar; övertygelsen att teknik bringar ordning i kaos. BrightAct beskriver sig till exempel som "det första datadrivna skyddsnätet mot våld" (2023a). Som Sim (2021: 9) konstaterar är kategorisering av information den dominerande logiken bakom kommunikationsteknologier. När denna premiss tas för given och presenteras som ett argument för tekniska "lösningar" framför andra, blir effekten att teknikens antagna objektivitet framställs som opartisk och därmed bättre. Change Collective (2023a) beskriver MILO:s AI-baserade chat-stöd som "opartiskt, icke-diskriminerande stöd, tillgängligt dygnet runt". Kategorisering av information, som de analyser av användardata som BrightAct och Sisterhood planerar, måste dock förstås som kraftfulla meningsskapande processer, som inbegriper makt (Sim 2021). När mobilapplikationernas särskilda förtjänster kopplas till det "datadrivna" och "objektiva" så får det två diskursiva effekter: för det första blir

(AI) teknikens existerande problem med partiskhet och reproduktion av maktförhållanden och stereotyper osynliga (jämför Cave och Dihal 2020). Möjligheten att samla in och analysera ”mönster” i användardata beskrivs som något positivt som ska gynna våldsutsatta kvinnor på ett sätt som förbiser, eller till och med reproducerar, denna tekniks förbundenhet med övervakningsstrukturer och risken för att informationen används på ett sätt som förstärker kontrollen av vissa grupper (Mason och Magnet 2012; van Holstein 2018). För det andra gör betoningen på ”datadriven” kunskap och en sorts teknisk rationalitet att den kunskapssyn och förståelse av stöd som traditionellt genomsyrat feministiska organisationers arbete – grundat i partstagande och en feministisk analys av våld som maktutövning – riskerar att framstå som mindre professionell och effektiv. Samtidigt får den ”datadrivna” ingången legitimitet genom att också knyta an till den alltmer dominerande synen på professionellt socialt arbete och stöd som styrt av evidens och rationella (risk)analyser (jämför Helmersson 2017).

Appen Sisterhood kan också sägas bygga på en förhoppning om teknikens potential att generera korrekt information, som här ska växelverka med rättsväsendets antagna objektivitet (Shelby 2023). Här kan användaren dokumentera skador och liknande, med tanken att denna information ska kunna användas som bevis i rätten. För att förenkla för användaren ställer appen ett antal frågor, baserat på de frågor som en domstol vanligen vill ha svar på. Grundaren Angelika Smedberg beskriver tjänsten:

Sisterhoods molntjänst ska på ett säkert sätt kunna samla dokumentation och bevis som sedan kan användas för att stärka kvinnans bevisföring och därmed öka chansen för en fällande dom. (Venture Cup 2021)

Samtidigt som Sisterhood på sin webbplats beskriver rättsväsendet som en svårnavigerad arena (se exempelvis Sisterhood u.å.), så uttrycker företagsets problemformuleringar att det främst är brist på dokumentation av våldet som är orsaken till det låga antalet fällande domar. Även om detta kan vara en viktig faktor och appen verkar ha potential att underlätta för kvinnor som vill polisanmäla ett brott, så begränsar problembeskrivningen samtidigt bilden, genom att osynliggöra hur rättspraxis och lagstiftning fortfarande ofta missgynnar, snarare än skyddar, kvinnor som utsatts för våld genom misogyna ramverk och tolkningar (se exempelvis Jämställdhetsmyndigheten 2022). Tidigare studier av ”digitala bevis” har visat att den ökade möjligheten att producera sådana kan ha oönskade negativa effekter, då de kan förklaras ogiltiga eller användas emot den våldsutsatta (Dodge 2018). Ett ökat tal om vikten av digitala bevis kan också leda till ifrågasättande av den som *inte* fotograferat sina skador

och därmed förstärka förväntningarna på ett 'idealt' agerande som våldsoffer, mot vilka trovärdigheten hos den utsatta mäts (White och McMillan 2020). I jämförelse med de övriga företagen uttrycker Sisterhood dock i högre grad en könad maktanalys och betonar exempelvis att det aldrig är kvinnans fel att hon blir utsatt (Sisterhood u.å.).

Digital teknik som stöd och självhjälsverktyg

Förutom att mobilapplikationerna framhålls som verktyg genom vilka våldsutsatta kan söka information om externt stöd, så beskrivs apparna också som ett stöd i sig själva. BrightAct beskriver till exempel sina produkter som "världens första digitala skyddsnät" och som "omtänksam teknologi", som ska "rädda liv" (H22 Helsingborg Sweden 2022).

BrightAct bygger omtänksam teknologi för att bryta cykeln av våld i nära relation globalt. Vi arbetar med design, teknologi och forskning för att skapa vägledande stöd för individer som söker stöd. (Heja Livet 2021)

Användningen av begrepp som stöd och omtänksam ger intrycket av apparna *i sig* erbjuder ett direkt personligt stöd, men vid närmare läsning framgår att stödet ofta syftar på verktyg genom vilka användaren själv ska kunna finna lösningar på sin situation eller må bättre. Change Collective (2023a) beskriver till exempel MILO med underrubriken "Ta dig själv till nästa steg". Apparna gör inte anspråk på att ersätta medmänskligt stöd eller samhällsinstanser, men beskriver sig som ett komplement eller genväg till detta. Som Change Collective uttrycker det kan MILO erbjuda "medarbetare support i de fall de inte vill tala med närmaste chef eller HR" (2023a).

BrightAct Support och MILO innehåller båda stödfunktioner inriktade på hjälp till självhjälp, som liknar de många appar för psykisk ohälsa som finns på marknaden (Lupton 2014; Trnka 2016). BrightAct Support innehåller olika KBT-övningar och i MILO ska användaren kunna logga och följa sitt eget mående genom att markera på en skala och dokumentera sina känslor med en bild (Change Collective 2023a).

Även om den enskilde användaren kan uppleva dessa funktioner som positiva, så bör de sättas in i ett bredare sammanhang. De nämnda funktionerna hos MILO och BrightAct Support kan ses som ett uttryck för överlappningarna mellan feministiska idéer om medvetandehöjning och empowerment, respektive en terapeutisk logik inriktad på individuellt mående, beteende och självutveckling (Becker 2005). När viljan att "bryta normaliseringsprocessen" hos den våldsutsatta eller få henne att "ta nästa

steg” som här artikuleras tillsammans med apparnas tillskrivna egenskaper – tillgänglighet, objektivitet, verktyg för egen utveckling – förstärks dessa redan existerande överlappningar. Igen samverkar och (om)konstituerar feministiska begrepp och teknologisk diskurs varandra, så att betydelsen av att se den våldsutsattas behov i relation till hennes sociala kontext och omgivande samhälle tenderar att försvinna, samtidigt som den våldsutsattas ansvar för att ”ta nästa steg” betonas.

Apparna beskrivs dock också som ett stöd i bemärkelsen att de kan ”korta vägen” till hjälp (BrightAct 2023b) genom att samla ”det redan existerande stödet i samhället” på ett lättillgängligt sätt (BrightAct 2023a). Av bildmaterialet som beskriver appen framgår även att BrightAct Support ska inkludera direkta länkar till personligt chatt-stöd, inte bara AI-genererat sådant. Som vi tidigare har visat (Bäckström Olofsson och Goicolea 2024) kan anonyma chatt-rum vara en välfungerande arena för ett feministiskt stöd som tar hänsyn till maktförhållanden. Det finns samtidigt en övervägande tendens bland hälsofrämjande appar att ignorera den sociala kontexten (Trnka 2016), vilket det studerade materialet också återspeglar genom sitt fokus på användarens handlingar och insikter.

Teknik som lösning?

Efter att ha vunnit flertalet hackathons tillsammans med vårt team så kände vi att vi ville ge lösningen vidare. Men det fanns ingen som kunde ta emot en sån komplex digital lösning. Det var då vi insåg att vi var tvungna att skapa vårt bolag, där vi valt att återinvestera överskott till nya lösningar för att hjälpa ännu fler människor. (Olsson Jeffrey 2022)

Citatet kommer från Sofie Wahlström, en av grundarna till BrightAct, som intervjuas i *Dagens Industri*. Mobilapplikationerna och den relaterade tekniken beskrivs återkommande, som i citatet ovan, som ”lösningar”. Termen ”lösning” är så vanlig i innovationsdiskursen att den kan uppfattas som en neutral synonym för produkt, men indikerar en tydlig riktning; det finns ett problem, som företaget har lösningen på (jämför Ajjawi och Eva 2020). Eftersom företagen är i behov av investerare och kunder, genomsyras deras kommunikation naturligt nog av viljan att lyfta fram apparna som effektiva verktyg och goda investeringar. Det finns dock många exempel i materialet på hur tekniken framställs som inte bara *ett* möjligt verktyg mot våld, utan som – i linje med teknik-solutionismen – som lösningen på *hela* problemet (jämför Shelby med flera 2021). Detta görs inte minst genom att apparna beskrivs och hanteras, av

både företagen och investerare, som innovationer, det vill säga som något nytt och därmed, underförstått, bättre (Scott-Smith 2016).

På BrightActs webbplats används ordet innovation återkommande. De beskriver exempelvis att de är "en katalysator för samverkan och innovation" (2023b), "en systeminnovation som blivit till verklighet", att de "samlar offentlig sektor, civilsamhälle och akademi i [sina] innovativa verktyg" där de "tillsammans skapar innovation genom samverkan, på riktigt" (2023a). Genom att följa temporala markeringar i materialet (kursiverade nedan) ser vi att andra centrala värden artikuleras och knyts till innovationsdiskursen för att bekräfta dess nyhetsvärde. BrightAct skriver att de skapat "det *första* datadrivna globala skyddsnätet för våld i nära relation" (2023a). En av ägarna säger "nu är det dags att ta klivet in i *framtiden* och använda moderna verktyg för stöd och sociala tjänster, för att lösa ett problem som borde höra till det *förgångna*" (2023a). I juryns motivering till priset Red Hat (Hackaton) sägs att BrightAct är en "radikal innovation av funktioner som *tidigare inte skådats*" (BrightAct 2023d). BrightAct beskrivs också som "*morgondagens* stöd (BrightAct 2023a).

Genom att artikuleras som innovationer och nyheter laddas apparna med ett löfte om framtiden, vilket förstärks av de sociotekniska föreställningar om radikal utveckling som associeras med den digitala tekniken (Beaton 2015). Som BrightAct (2023a) uttrycker det är ambitionen just att "*revolutionera* hur man jobbar med sådana här svåra frågor". Sådana beskrivningar är särskilt intressanta i ljuset av Beatons (2015: 107) påpekande att man i innovationstävlingar i praktiken ofta producerar "digitala replika" av lösningar som redan finns. När något beskrivs som "nytt" och gott i sig framstår dock "gamla" former av stöd till våldsutsatta lätt som misslyckade och som sammankopplade med stagnation och dåtid.

Förutom att förstärka en viss form av teknikoptimism, så för innovationsdiskursen och företagskontexten också med sig ett antal förgivettagna värden som, när de ställs i relation till könsbaserat våld, påverkar problembeskrivningen och vilka lösningar som blir eftersträfvansvärda: Typiskt för berättelsen om en lyckad digital "lösning" är att man strävar efter tillväxt och internationalisering genom så kallad skalbarhet; en bra app ska fungera inte bara i Sverige, utan den ska enkelt kunna anpassas till vem som helst, var som helst, för att främja lönsamhet och tillväxtpotential. Innovationstävlingarna utgör ett tydligt exempel på hur apparnas funktioner styrs av denna typ av marknadslogiker. Som Beaton (2015) påpekar i sin analys av innovationstävlingen *Apps Against Abuse*, så formar tävlingskontexten och utlysningarna idéerna. Om det finns förväntan på skalbarhet, tillväxt eller internationalisering så kommer deltagarna att förhålla sig till det i utformningen av sin produkt. Appen Sisterhood har

vunnit flertalet tävlingar och bland annat utnämnts till ”en av Sveriges bästa affärsidéer” (Venture Cup 2021). I ett pressmeddelande publicerat efter utmärkelsen i Venture Cup sägs att:

Målet är att Sisterhood inom några år ska vara tillgänglig för utsatta kvinnor via alla Sveriges 220 kvinnojourer och 290 kommuner. Därefter vill bolaget expandera utanför Sveriges gränser för att kunna stötta kvinnor världen över och arbeta aktivt med myndigheter för att stärka lagarna kring kvinnomisshandel. (Venture Cup 2021)

BrightAct lyfter också omdömen från tävlingar på sin webbplats, där deras tillväxtpotential och skalbarhet upprepar lyfts fram (BrightAct 2023d). Att affärsidéerna är internationellt gångbara premieras alltså av marknadskontexten, men detta är inte nödvändigtvis detsamma som att de är hjälpsamma eller effektiva medel mot våld i olika lokala kontexter. BrightAct lyfter fram att deras produkter utvecklas i samverkan med andra aktörer och baserat på deras behov, vilket är lovvärt. Vi ser dock en tendens till att tävlingsvinsterna ses som ett tecken på apparnas faktiska effektivitet. Som grundaren av Sisterhood säger: ”Att vinna Venture Cups IDEA tävling, en av Sveriges ledande entreprenörstävlingar, ger en bekräftelse att Sisterhood’s app är viktig och behövs” (Venture Cup 2021). Det förstärker intrycket av att apparnas utformning – som ”lösningar” på könsbaserat våld – till betydande del styrs av principer om konkurrensmässighet och tillväxt.

Avslutande diskussion

Vi har analyserat hur mobilapplikationer och digital teknik framställs som ett verksamt medel mot könsbaserat våld i marknadsföring och mediebevakning av tre svenska företag, med intentionen att undersöka hur föreställningar om teknik och innovation påverkar förståelsen av våld som socialt problem. Vi har sett hur mobilapplikationernas informationsbaserade logik vrider problemformuleringarna – och lösningarna – mot mer och objektiv kunskap, ”insikter”, på ett sätt som sätter stor tilltro till teknikens förmåga att generera neutrala och korrekta uppgifter. Det finns samtidigt en växelverkan mellan vissa feministiska begrepp och innovations- och teknologidiskurserna. Tanken att den digitala tekniken, genom ”datadrivna insikter”, kan bryta den våldsutsattas normalisering av situationen utgör ett tydligt exempel på hur delar av en feministisk våldsförståelse kan åberopas, samtidigt som man genom att hänvisa till det innovativa stödet från teknologin skiftar betydelsen av normalisering och medvetandehöjning till en individuell förändringsprocess, utan uttalad kopp-

ling till maktförhållanden eller strukturella hinder för kvinnor att lämna en våldsamt partner. En liknande tendens finns i apparnas vilja att erbjuda ”hjälp till självhjälp”. Digitala kommunikationsvägar kan vara viktiga för våldsutsattas möjlighet att söka stöd från andra, vilket de studerade företagen tar fasta på. De marknadsförda apparna har dock också andra verktyg som är tänkta att i sig ”stärka” användaren, där man snarare lånar funktioner och utgångspunkter från terapeutisk diskurs och hälso-appar. Igen kan man se hur en viss glidning som redan finns i tidigare feministiska teorier och verktyg – som medvetandehöjning och stärkt självkänsla – kan plockas upp av innovatörerna i en populärfeministisk produkt (jämför Banet-Weiser 2018). Förutom exemplen ovan kan även Sisterhoods idé, att ”ge kvinnor en röst i rätten” och stärka möjligheterna till en fällande dom, ses som en sorts ’digitalisering’ av redan existerande – men också omdiskuterade – feministiska krav på straffrättsliga påföljder (jämför Lauri med flera 2023).

Vi ser flera tänkbara anledningar till intresset för tekniska lösningar på problemet med könat våld i en svensk kontext. Att innovation är ett centralt begrepp i marknadsföringen av apparna ligger i linje med emphasisen på sociala innovationer och entreprenörskap i svensk jämställdhetspolitik det senaste decenniet (Lauri 2021), liksom ett ökat överförande av socialt ansvar till privata aktörer, i sin tur relaterat till nedskärningar och hög arbetsbelastning inom den offentliga välfärden. När det kommer till stöd till våldsutsatta kvinnor har denna utveckling inneburit försvarande regelverk, konkurrens och mindre resurser för ideella kvinnojourer, till förmån för vinstdrivande aktörers problemformuleringar (Lauri och Lauri 2024). Teknik som framstår som objektiv, kostnadseffektiv och som ett verktyg för ”hjälp till självhjälp” tycks passa väl in i ett sådant landskap.

Vi menar dock att den digitala teknikens och innovationskontextens påverkan på våldförståelsen inte enbart ska läsas som en marknadsstyrd kooperering av goda och homogena feministiska värden och strategier (jämför Sim 2021). App-företagen bygger till stora delar på existerande feministiska troper och förhållningssätt till könsbaserat våld och stöd till våldsutsatta, som rättslig upprättelse, stärkt självförtroende och medvetandehöjning, som i sig inte är entydigt positiva och konfliktfria. Den innovationsdiskurs, informationsteknik och konkurrens som sätter ramarna för företagens produkter och marknadsföring riskerar dock, menar vi, att förstärka glidningarna mellan stöd och kontroll, stärkt självkänsla och ansvariggörande, trygghet och säkerhet, i en riktning från kritiska maktanalyser och strukturella hinder, mot individuellt ansvar och en post-politisk solutionism (Mouffe 2022). Även om det finns skillnader mellan apparnas funktioner och företagens problembeskrivningar (där exempelvis

Sisterhood talar om "mäns våld mot kvinnor", medan de övriga två använder könsneutrala begrepp) så har samtliga dessa marknadsstyrda förutsättningar gemensamt.

En avslutande iakttagelse är att de undersökta mobilapplikationernas funktioner inte speglar den internationella marknadens dominans av appar inriktade på överfall och sexuellt våld. Spänningen mellan trygghetsskapande och säkerhetsteknologi som diskuteras inledningsvis är dock relevant i relation till företagens ambitioner att analysera användardata. Dataskydd och personuppgiftsbehandling ses ofta som en fråga om individuell integritet, och betonas som en fråga om personlig säkerhet av de studerade företagen. Det är av högsta vikt att genusvetenskapliga analyser också görs av *hur* användarinformation analyseras och med vilka syften och konsekvenser. Med tanke på den ökade tonvikten på säkerhetsteknologi och övervakning i samhället, även i försök att hantera könsbaserat våld, så vill vi avslutningsvis lyfta fram detta som ett viktigt område för fortsatta studier.

Referenser

- Ajjawi, Rola och Eva, Kevin (2021) The problem with solutions. *Medical Education* 55(1): 2-3.
- Banet-Weiser, Sarah (2018) *Empowered: popular feminism and popular misogyny*. Duke: University Press.
- Barter, Christine och Koulu, Sanna (2021) Digital technologies and gender-based violence – mechanisms for oppression, activism and recovery. *Journal of Gender-Based Violence* 5(3): 367–375. <https://doi.org/10.1332/239868021X16315286472556>
- Beaton, Brian (2015) Safety as net work: “Apps Against Abuse” and the digital labour of sexual assault prevention. *Media Tropes* 5(1): 105–124.
- Becker, Dana (2005) *The Myth of empowerment: women and the therapeutic culture in America*. New York: University Press.
- Bivens, Rena och Hasinoff, Amy Adele (2018) Rape: Is there an app for that? An empirical analysis of the features of anti-rape apps. *Information, Communication & Society* 21(8): 1050–1067. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2017.1309444>
- Boëthius, Susanne, Åkerström, Malin och Hydén, Margareta (2022) The double-edged sword – abused women’s experiences of digital technology. *European Journal of Social Work* 26(3): 506–518. <https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2040437>
- Burman, Monica och Öhman, Ann (2014) Challenging gender and violence: Positions and discourses in Swedish and international contexts. *Women’s Studies International Forum*. 46(C): 81–82. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2013.12.004>
- Bäckström Olofsson, Hanna och Goicolea, Isabel (2024) Sisterhood at a distance: Doing feminist support work online. *Affilia* 39(2): 214–228. <https://doi.org/10.1177/08861099231181583>
- Cave, Stephen och Dihal, Kanta (2020) The whiteness of AI. *Philosophy & Technology*. 33(4): 685–703. <https://doi.org/10.1007/s13347-020-00415-6>
- Dobash, Rebecca E. och Dobash, Russel P. (1992) *Women, Violence, and Social change*. London: Routledge.
- Dodge, Alexa (2018) The digital witness: The role of digital evidence in criminal justice responses to sexual violence. *Feminist Theory* 9(3): 303–321. <https://doi.org/10.1177/1464700117743049>
- Eisenhut, Katharina, Sauerborn, Ela, García-Moreno, Claudia och Wild, Verina (2020) Mobile applications addressing violence against women: a systematic review. *BMJ Global Health* 5(4): e001954–e001954. <https://doi.org/10.1136/bmjgh-2019-001954>
- Ekström, Veronika (2017) Negotiating and justifying social services’ support for female victims of domestic violence. *Nordic Social Work Research* 7(1): 18–29. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2016.1203813>
- Enander, Viveka och Holmberg, Carina (2008) Why does she leave? The leaving process(es) of battered women. *Health Care for Women International* 29(3): 200–226. <https://doi.org/10.1080/07399330801913802>
- Gendera, Sandra, Valentine, Kylie och Breckenridge, Jan (2021) The significance of technology as both a resource in enhancing safety, and a means of perpetrating violence: the implications for policy and practice. *Journal of Gender-Based Violence* 5(3): 413–429. <https://doi.org/10.1332/239868021X16255656776492>
- Gengler, Amanda (2012) Defying (dis)empowerment in a battered women’s shelter: moral rhetorics, intersectionality, and processes of control and resistance. *Social Problems* 59(4): 501–52. <https://doi.org/10.1525/sp.2012.59.4.501>

Harkin, Diarmaid (2019) Regulating private sector security provision for victims of domestic violence. *Theoretical Criminology* 23(3): 415–432. <https://doi.org/10.1177/1362480617737760>

Helmersson, Sara (2017) *Mellan systemskap och behandling: omförhandlingar inom ett förändrat stödfält för våldsutsatta kvinnor*. Avhandling. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet.

Henne, Kathryn, Shelby, Renee och Jenna, Harb (2021) The datafication of #MeToo: whiteness, racial capitalism, and anti-violence technologies. *Big Data & Society* 8(2). <https://doi.org/10.1177/20539517211055898>

Jasanoff, Sheila och Kim, Sang-Hyun (2009) Containing the atom: sociotechnical imaginaries and nuclear power in the United States and South Korea. *Minerva* 47(2): 119–146. <https://doi.org/10.1007/s11024-009-9124-4>

Jämställdhetsmyndigheten (2022) *Uppgifter om våld är inget undantag. Redovisning av kartläggning av uppgifter om våld eller andra övergrepp i mål om vårdnad, boende och umgänge*. Rapport 2022:1. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.

Kelly, Liz (2011) Standing the Test of Time? Reflections on the Concept of the Continuum of Sexual Violence. Brown, Jennifer och Walklate, Sandra (red) *Handbook on Sexual Violence*. New York: Routledge.

Kjellberg, Josefin (2023) *Fri från (efter)våldet? Om partnervåldsutsatta kvinnors motstånd, uppbrott och stödbehov*. Avhandling. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.

Laclau, Ernesto och Mouffe, Chantal (1985) *Hegemony & socialist strategy*. London: Verso.

Lauri, Johanna (2021) The discourse of social innovation and gender equality. *Prometheus* 37(1): 27–43. <https://doi.org/10.13169/prometheus.37.1.0027>

Lauri, Marcus, Lauri, Johanna och Linander, Ida (2023) Women's shelters and private shelters discursive struggle: separatism, security and social change. *Nordic Social Work Research*. Publicerad online 21 dec 2023. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2023.2297984>

Lauri, Marcus, Carbin, Maria och Linander, Ida (2023) The rise of carceral feminism in Sweden: Analysing political debate and policy on men's violence against women. *Women's Studies International Forum* 99 (2023): 102780. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2023.102780>

Lauri, Marcus och Lauri, Johanna (2024) In the business of gendered violence: the private shelter discourse in Sweden. *Critical and Radical Social Work. An International Journal* 12(3): 398–413. <https://doi.org/10.1332/204986021x16826760140926>

Lundberg, Lisa och Bergmark, Åke (2021) Self-perceived competence and willingness to ask about intimate partner violence among Swedish social workers. *European Journal of Social Work*. 24(2): 189–200. <https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1540970>

Lundgren, Eva (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS).

Lupton, Deborah (2014) Apps as Artefacts: Towards a Critical Perspective on Mobile Health and Medical Apps. *Societies*, 4(4): 606–622. <https://doi.org/10.3390/soc4040606>

Mason, Corinne och Magnet, Shoshana (2012) Surveillance Studies and Violence Against Women. *Surveillance & Society*. 10(2): 105–118. <https://doi.org/10.24908/ss.v10i2.4094>

McDermott, M, Joan och Garofalo, James (2004) When Advocacy for Domestic Violence Victims Backfires: Types and Sources of Victim Disempowerment. *Violence Against Women*, 10(11): 1245–1266. <https://doi.org/10.1177/107780120426899>

- Morozov, Evgeny (2013) *To Save Everything, Click Here: The Folly of Technological Solutionism*. New York: Public Affairs.
- Mouffe, Chantal (2022) *Towards a green democratic revolution. Left populism and the power of affects*. London: Verso.
- Nichols, Andrea (2013) Meaning-making and domestic violence victim advocacy: an examination of feminist identities, ideologies, and practices. *Feminist Criminology* 8(3): 177–201. <https://doi.org/10.1177/155708511348272>
- Rutherford, Alexandra (2018) Feminism, psychology, and the gendering of neoliberal subjectivity: From critique to disruption. *Theory & Psychology* 28(5): 619–644. <https://doi.org/10.1177/0959354318797194>
- Ryding, Anna (2005) *Välviljans variationer: moraliska gränsdragningar inom brottsofferjourer*. Avhandling. Lund: Lunds universitet.
- Sadowski, Jathan (2019) When data is capital: datafication, accumulation, and extraction. *Big Data & Society* 6(1). <https://doi.org/10.1177/2053951718820549>
- Scott-Smith, Tom (2016) Humanitarian neophilia: the 'innovation turn' and its implications. *Third World Quarterly* 37(12): 2229–2251. <https://doi.org/10.1080/01436597.2016.1176856>
- Shelby, Renee (2023) Technology, sexual violence, and power-evasive politics: mapping the anti-violence sociotechnical imaginary. *Science, Technology, & Human Values* 48(3): 552–581. <https://doi.org/10.1177/01622439211046047>
- Shelby, Renee (2020) Techno-physical feminism: anti-rape technology, gender, and corporeal surveillance. *Feminist Media Studies* 20(8): 1088–1109. <https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1662823>
- Shelby, Renee, Harb, Jenna Imad och Henne, Kathryn (2021) Whiteness in and through data protection: an intersectional approach to anti-violence apps and #MeToo bots. *Internet Policy Review* 10(4): 1–25.
- Sim, Kate (2021) Respond and resolve: a critical feminist inquiry for technologies of sexual governance. *Global Perspectives* 2(1): 25434. <https://doi.org/10.1525/gp.2021.25434>.
- Sveiby, Karl Erik, Gripenberg, Pernilla och Segercrantz, Beata (red) (2012) *Challenging the innovation paradigm*. New York: Routledge.
- Trnka, Susanna (2016) Digital care: agency and temporality in young people's use of health apps. *Engaging Science, Technology, and Society* (2): 248–265. <https://doi.org/10.17351/ests2016.119>
- van Holstein, Ellen (2018) Digital geographies of grassroots securitisation. *Social & Cultural Geography* 19(8): 1097–1105. <https://doi.org/10.1080/14649365.2018.1446217>
- Vinnova (2024) Innovationstävlingar. <https://www.vinnova.se/publikationer/innovationstavlingar/> [2024-03-06].
- White, Deborah och McMillan, Lesley (2020) Innovating the problem away? A critical study of anti-rape technologies. *Violence Against Women* 26(10): 1120–1140. <https://doi.org/10.1177/1077801219856115>

Material

BrightAct

BrightAct (u.å.) FAQs. <https://www.brightact.nu/faq> [2024-03-26].

BrightAct (2023a) Om oss. <https://www.brightact.nu/omoss> [2023-06-26].

BrightAct (2023b) BrightAct. <https://www.brightact.nu> [2023-03-10].

BrightAct (2023c) Orange day med UN Women: BrightAct talar om hur digitalisering och teknik kan bidra till att bryta cykeln av våld i nära relationer. <https://www.brightact.nu/nyheter/blog-post-title-four-5zjjm-e6pg2-d8bft-m9b4j-nedzt-plgs3-8gajg-c66wb-bmhre> [2024-03-26].

BrightAct (2023d) Utmärkelser. <https://www.brightact.nu/omoss>. [2024-03-26].

Heja Livet (2021) Heja Livet Womanhood - Våld mot kvinnor. 2 november 2021. <https://hejalivet.com/heja-livet-womanhood-vald-mot-kvinnor/> [2023-06-26].

H22 Helsingborg Sweden (2022) Omtänksam teknik räddar liv och bekämpar brott. Helsingborg stad. <https://h22.se/projekt/omtanksam-teknik-raddar-liv-och-bekampar-brott/> [2023-06-26]

Olsson Jeffrey, Miriam (2022) Årets grundare: Syftet är att rädda liv. *Di Digital* 2 december 2022. <https://www.di.se/digital/arets-grundare-syftet-ar-att-radda-liv/> [2023-06-26].

Vinnova (2022) BrightAct Insikt - Offentlig sektor. <https://www.vinnova.se/p/brightact-insikt---offentlig-sektor/> [2024-03-26].

Change Collective

Change Collective (2023) MILO. <https://www.changecollective.se/sv/milo> [2024-03-26].

Change Collective (2023b) Change Collective paves the way to a future without domestic violence. <https://www.changecollective.se/sv>. [2024-03-27].

Liljero Eriksson, Elin (2021) Det handlar inte om mod, det handlar om att känna att man måste. *HR People* 12 november 2021. <https://hrpeople.se/2021/11/12/det-handlar-inte-om-mod-det-handlar-om-att-kanna-att-man-maste/> [2023-06-26].

Sisterhood

Sisterhood (u.å.) Unveiling the legal mosaic of domestic abuse: a closer look at the legal quagmire. <https://www.sisterhoodapp.org/blog/blog-post-title-three-mzs4y> [2024-03-25].

Sisterhood (2023) About. <https://www.sisterhoodapp.org/about-sisterhood>. [2023-06-26].

Sisterhood (2024) Privacy policy. <https://www.sisterhoodapp.org/privacy-policy>. [2024-03-26].

VentureCup (2021) Appen som ger kvinnor en röst i rätten. Venture Cup. <https://www.mynewsdesk.com/se/venturecup/pressreleases/appen-som-ger-kvinnor-en-roest-i-raetten-3147284> [2023-06-26].

Nyckelord

Mobilapplikationer, könsbaserat våld, social innovation, socio-tekniska föreställningar, digital teknik, populärfeminism

Hanna Bäckström Olofsson

Institutionen för socialt arbete

Umeå universitet

E-post: hanna.backstrom@umu.se

Johanna Lauri

Umeå centrum för genusstudier

Umeå universitet

E-post: johanna.lauri@umu.se